

— Kolmekymmentä markkaa, huusi Jussila.

Mattilan hampaat kiristivät yhteen ja puiden nyrkkiä Jussilalle, huusi:

— Sinä velkaantunut roisto. Luuletko etten minä voisi ottaa vaikka kaikki pitäjän syöttiläät ilmaseksi? Kyllä minulla rahaa on. Maksa sinäkin se viisikymmentä markkaa ja komeile sitten vasta, kiroili ja pauhasi Mattila niin, että sielunpaimenkin vapisi pelosta.

— Miten tämä asia ratkaistaan? kysyi vasaramies.

— Minä otan tuon mullin ilman, huusi suuttunut isäntä.

Yks', kaks', kolme! vasara paukahti pöytään. Tyyne Antin tytär joutui pitäjän varakkaimpaan taloon.

Nyt huudettiin esiin Antin nuorempi sisko, joka aivan vapisi pelosta äskeisen metelin tähden. Vasaramies kysyy:

— Mikä sinun nimesi on?

— Maiju.

— Miten vanha sinä olet?

— Kymmenen vuotta.

— Mitä tästä sanotaan? Kaksi vuotta nuorempi edellistä, mutta parhaillaan työtä tekemään, kehui vasaramies.

— Minä otan Maijun ilman, huusi Jussila. — Kyllä meillä ruokaa on, vaikka olenkin velkaa viisikymmentä markkaa Mattilalle. Mutta maksan sen rahan nyt rovastin läsnäollessa, joka on pitäjän hurskain mies. Tuossa on rahasi Mattila, anna kuitti.

Voi kauheata kumian loukkausta. Rikas isäntä oli kuin raijostunut leijona, mutta jumalan pyhän sanan avulla sai rovasti hänet vihdoin hillityksi.

Jussila lähti pian Maijun kanssa ja muuan ruotivanhus kiitti jumalaa että Maiju pääsi niin hyväan taloon. Siellä on emäntä koko pitäjän köyhiltä siunattu. Mutta voi Tyyne raukkaa! Mutta onhan jumala orpojen isä.

Tytöt menivät kunnan herrain mieleisellä kaupalla. Nyt tuli Antin vuoro. Anttia itketti kun siskot victiin ja hän jäi turvattomana vieraiden käsiin.

— Tules tänne pillipiipari, huu si rovasti.

Tämä nimitys ei Anttia miellyttänyt, sillä hän itki harvoin ja nytkin vaan ikävästä. Antti hyppäsi penkiltä alas ja vastasi miehen tavoin:

— Te olette kaikki pillipiipareita. Minä olen Antti.

— Reipas poika. Olisitpa vaan vähän isompi, mutta nyt sinä vielä mahdut miehen saappaaseen, sanoi Jaakkola.

Taas Antin pisti vihaksi. Pienet pojat eivät koskaan hyväksy pienen nimitystä. Itku kurkussa huusi Antti:

— Minä olen iso mies — kuusi vuotta vanha.

— Mitä luvataan näin reippaasta pojasta, kysyy vasaramies.

— Yhdeksänkymmentä, sanoi Mikkola.

— Liian paljon kunnan kassasta, tinkii sielunpaimen.

— Meniväthän tytöt ilman, huomautti Mikkola.

— Jaa, jaa, mutta katsoppas tuonne peräkarsinaan. Siellä on sellaista tavaraa, jota ilettää ottaa rahallakaan.

— Niin räkyä olevan. Tun-

kiolle ovat heitettävää. Joutaisivat kuolla. Ei yksikään kykene enään työhön, sanoi Mikkola. — Me olemme jo aikamme työtä tehneet, uskalsi yksi joukosta sanoa.

Sitä hänen ei olisi pitänytkaan tehdä.

— Jumala käskee olemaan esivallalle kuuliaisena, nuhteli rovasti, ja lisäsi: Olkaa nöyriä näille isännille. Teidän elämäne riippuu heistä.

Eräs isäntä huusi

— Tuki turpas! Muuten vedän selkänahan silmillesi.

Toinen isäntä tokasi

— Kehtaavatkin soittaa luista nokkaansa rikkaille isännille. Ei niillä syöttiläillä ole häpyä. Eivät edes pelkää jumalaa, joka on antanut meille vallan heidän ylitsensä.

— Jatketaan toimitusta, huomautti vasaramies.

Kaksi pientä kuvaelmaa suurkaupungista

Lavealla tiellä.

(Elävien kuvien teatterin edustalla seisoo kaksi köyhää pientä tyttöä noin kahdentoista vuoden ikäisiä — sellaisiksi voi pukeutua kaksi pienikokoista naista. — Esiripun noustessa ensimmäinen tyttö äänettömänä katselee kuvia. Pian tulee toinen tyttö hänelle seuraksi.)

TOINEN TYTTÖ: "Menetkö sisään?"

— Samalla ryntää sisään Ali-talon isäntä. Puhkuu kuin viinatyynyri ainakin.

— Taisimpa myöhästyä. Joko parhaat mullit ovat menneet? (Jatk.)

ENSIMÄINEN TYTTÖ: "Ei; minulla ei ole nikkeliä."

TOINEN TYTTÖ: "Et sinä tarvitse nikkeliä."

ENSIM. TYTTÖ: "Mitä sinä tarkoitat? Päästävätkö ne sisään ilmaseksi?"

TOINEN TYTTÖ: "Eipä tietenkään! Mutta odota vaan tässä ympärillä siksi kunnes joku herrasmies tulee. Hän vie sinut sisään."

ENSIM. TYTTÖ: "Aivanko ilmaseksi?"

TOINEN TYTTÖ: "Oh, hän vaan leikkii sinun kanssasi kun valot sammutetaan. Ei se mitään ole. Minun siskollani on oikeen vakituinen, joka vie häntä joka paikkaan. Joskus ei siskoni tule kotiin ennenkuin kolmen aikaan aamulla. Äiti siitä on kyllä vihanen, mutta siskolla on hirveän paljon hauskaa."

ENSIM. TYTTÖ: "Luuletko, että joku mies veisi minut sisään?"

TOINEN TYTTÖ: "Aivan varmaan! Tuossa hän tulee — tuo jolla on suuri kiiltävä timantti. Kysy häneltä."

(Esirippu.)

Lasten oikeudessa.

(Suuri avara oikeushuone. Tuo mari, tutkintaviranomainen, tulkki, työnraittama työläisäiti isohuivi hartioillaan ja rohkeasilmäinen poika.)

TUOMARI: "Onko tämä tässä pojan äiti?"

TUTKINTAVIRANOMAINEN: "On."

TUOMARI: "Tule tänne. Tiedätkö, että sinun poikasi on varastanut tämän takin?"

ÄITI (puhuu tulkin kautta): "Minä en tiennyt. Hän on hyvä poika kotona."

TUOMARI: "Miksikä hän on niin myöhään ulkona, niin myöhään illalla?"

ÄITI: "Ei hän ole myöhäseen ulkona; melkein aina hän tulee kotiin kello yhdentoista aikaan."

TUOMARI: "Yhdentoista aikaan! Se on liian myöhästä viisitoista vuotiaalta pojalta."

ÄITI: "Kyllä minä olen hänelle siitä sanonut, mutta hän sanoo, että Amerikassa on erilaista."

TUOMARI: "Eikö hän tottele sinua? Etkö voi hallita häntä?"

ÄITI: "Hän on hyvä poika kotona."

TUOMARI: "Niin, niin, mutta hän seurustelee pahojen poikien kanssa; hän käy pelihuoneissa."

ÄITI: "Minä en tiennyt. Minulla on seitsemän nuorempaa lasta."

TUOMARI: "Etkö yhtään välitä ketä hänen seuralaisensa ovat? Miksikä et pidä huolta hänestä?"

ÄITI: "Välitänhän minä, mutta mitä voin minä tehdä. Minulla on kahdeksan lasta."

TUOMARI (pojalle): "Miksi et sinä pysy pois pelipaikoista?"

POIKA (puoleksi uhmaavalla puoleksi välinpitämättömällä ää-

(Jatkua sivulla 13)

Naisten päivä

Jo vapise turmion maa ja väisty'ös harvain tyrannivalta, kun mahtavat kostontorvet soi! Nyt nousevat sorretut hehkurinnoin; puoliset, äidit ja siskot, vaatien vapautta, oikeuttaan.

Me raadoimme tehtaissa, kodeissa, ja oltiin orjien orjia. Me tyytymme kestimmme sorron ja kärsimme tuskia äiteystyössä. Ei annettu ihmisarvoa meille vaan suotiin kirot ja herjat.

Syvät on rintamme veriarvet, kyynel on ollut silmissä meidän. Ne kivut, voitteko lääkitä jälleen, ja voitteko palkita tuskien hinnan? Nyt nousemme, nousemme jumal'auta ja kiroomme hornan yön!

Katsokaa! Tuhannet siskomme hellät, apua porttolain luolissa huutaa, kun särpivät konnat sielua niiden! Katsokaa, parhaat poikamme, joita vaalimme hellien lemmellä äidin on riistetty uhriksi sodan!

Se ei jatkua saa! Ei jumal'auta, me valan vannomme nimessä pyhän! — Samaan arvohon luotu on nainen ja mies, ei toinen ole halvempi toista! Pois miehen herraus naisen yli, pois vahvan valtiut, sorto!

Emme teuraskarjaa kasvata enään emme anna vuotaa lastemme veren! Emme myrkytä pienien sydäntä valheilla kirkon alhaisen! Me itsestään saimme jo tuntea tuskat minkä tuotti ne harha-opit.

Ei! Vapaaksi henki, vapaaksi aatos ja oikeuden suojaksi järki! Me tahdomme luoda uuden suvun jok' ei harvain sortoa siedä! Vaan totuuden puolesta seistä tohtii ja konnien vääryydet kostaa!

Siskot, yhteiset meillä on ollut surut, sama on sorto sortanut meitä siks' yhteinen olkoon tunnus tää: Sama olkoon oikeus kaikkein, pois sorto, herraus, tyrannius, samaan arvohon nainen ja mies!

MIKAEL RUTANEN.